

הצבי ודדק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת כי תבוא תשפ"ב

גליון מס' 78 • שנה ב'

דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

השמחה חגדולה שהיה שמח בלימוד ובמצות לאין קץ ע"כ. וזהו ושמחת בכל הטוב תהיה שרוי בשמחה כאילו יש לך כל הטוב שבעולם. על דרך שפירשו הכתוב [דברים כח מז] תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה מרוב כל, כלומר אשר לא עבדת בשמחה כמי שיש לו רוב כל.

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. י"ל שלא קיימתי מצות הנחת שכחה בשדה לעניים, אבל לא היה זה בזדון, לא עברתי בשאט נפש ממצותיך, אלא משום שלא שכחתי מאומה בשדה ולא הזדמנה לי מצות הנחת שכחה.

עשיתי ככל אשר ציויתני. פירש"י שמחתו ושמחתו. צ"ב היא רמיזא בתיבות אלו עשיתי וכו' ענין שמחה. וי"ל הנה כתיב [איוב מא ג] מי הקדמני ואשלם תחת כל השמים לי הוא, ודרשו רז"ל [ויק"ד פכ"ז ב'] רוח"ק אומרת מי הקדמני ואשלם, מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מלל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג וכו'. הרי שלא נחשב לו לאדם עשייה של כלום משום שבהכל קדם הקב"ה לעשותו, אכן מדת השמחה זו אינה בידי שמים אלא חובה על האדם להשיגה בעצמו כמו"ש עבדו את ד' בשמחה. וזה שפירש"י שמחתו ושימחתו כי על עבודת ה' בשמחה יכול לומר עשיתי ככל אשר ציויתני כי זו מעשיו של אדם, הלב הוא ששמח.

ובזה יש לברר מ"ש [כ"ז ז] וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלהיך. הנה תיבות ה' אלקיך לכאורה אין לו ביאור מה שייך לומר לשמוח לפני ד', הוה ליה למימר וזבחת שלמים ואכלת ושמחת שם ותו לא, ולהנ"ל יבואר דבחינת השמחה היא מכח מעשי האיש והקדים את הקב"ה כביכול, וזהו ושמחת 'לפני' ד' אלוך.

מ. וזה ענין הבאת ביכורים שהגם נאים ביותר עם כל זה הוא כובש תאוותו ומושל ברוחו מתחילת לקיטתו עד שיביאם לבית הבחירה. עיי"ש. ונ"ל להוסיף ולומר באופן אחר קצת, הנה אדה"ר התנצל לפני הקב"ה על חטאו ואמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי ואוכל, ואמרו חז"ל [ע"ז ה:] הובא בפירש"י שם כאן כפר בטובה, נמצא שזה היה חטאו הגדול שהוסיף חטא על פשע וכפר בטובתו של הקב"ה, ומאחר שמצות ביכורים הוא תיקון על חטא עץ הדעת על כן דייקא במצוה זו נצטוה אדם לומר שתיקן חטא זה ואינו כפוי טובה, במה שקלקל נצטוה לתקן.

ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת וגו'. פירש"י אל המקום הזה זה בית המקדש. מקשים א"כ אינו כסדרו דהו"ל להקדים את הארץ ואח"כ את בית המקדש. ונראה לדייק עוד מה זאת שאומר ויביאנו אל המקום הזה, אם כוננת על ביהמ"ק מאי ויביאנו הלא הוא בא מרצונו הטוב ואיש לא הביאו. וי"ל המקום הזה אינו על מקום גשמי, אלא דרגא רוחנית, כטעם [קהלת י ד] מקומך אל תנח, כלומר נותן תודה לה' אחר שהיה ארמי אובד וירד מצרימה וירא את ענינו עמלנו לחצנו בבית עבדים בדיוטא התחתונה ועתה הביאנו ה"ת אל מעלתנו הגדולה זהו המקום הנאה לנו אליו תאות כל נפש.

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ד' אלקיך. מה הוא בכל הטוב, בכל לאתויי מאי, י"ל הנה כתב הרב חיד"א בספר **עבודת הקודש** [מורה באצבע י' אות שכ"ז] ישתדל מאד שכשעושה מצוה או לומד תורה יהיה בשמחה גדולה מאלפי זהב וכסף על שזכה ללימוד בתורה או לקיים מצותו יתברך, ובדאי שזה ימשיך עליו קדושה יתירה, והגיד רבינו האר"י זצ"ל כי לא זכה לכל חכמתו הרמה ונפלאה כי אם על ידי

והלכת אל המקום אשר יבחר וכו' ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו'. למה הוצרך לכתוב ובאת אל הכהן הלא כבר כתב והלכת אל המקום אשר יבחר וכו' הרי סדר הליכתו אמור ופשיטא שבא אל הכהן שאל"כ אל מי יבא, והו"ל והלכת אל המקום וכו' ואמרת אל הכהן אשר יהיה וכו'.

וי"ל עפ"י מ"ש זקה"ק בספר **בני יששכר** [מאמרי שבת ב' ט'] ופירש בגמ' [שבת קיז:] אמר רב חסדא לעולם ישכים אדם להוצאת שבת שנאמר [שמות טז ה] והכינו את אשר יביאו פירש"י לאלתר בהשכמה, ונראה דלמד לה מן יביאו ששורשו בוא והוא לשון מהירות כמו שאמרו רז"ל [יבמות מח:] מפני מה הגרים מעוניים בעולם הזה על שאיחרו ליכנס תחת כנפי השכינה כדכתיב ישלם ד' פעלך וכו' אשר באת לחסות תחת כנפיו [ירמיה ב' ב'] עיי"ש ברש"י ותוספות לשון ביאה היא במהירות והקדמה ממילא לפי זה מדכתיב והכינו את אשר יביאו במהירות ובזריזות והיא השכמה עכ"ד. ולפי זה יובן שאמר כאן ובאת אל הכהן פי' במהירות שלא תתמהמה אלא כשתזדמן לפניך מצות ביכורים מיד תבא בזריזות אל הכהן להראות שאינך כפוי טובה.

ואמרת אליו הגדתי היום וגו'. פירש"י ואמרת שאני כפוי טובה. צ"ב מדוע נצטוינו דייקא במצות ביכורים לאמר שאני כפוי טובה לקב"ה, הלא זאת ראוי לומר כל ימי האדם בחיותו על האדמה. וי"ל דהנה כתב בספר **מאור ושמש** בשם רבינו הר"ר אלימלך כי מצות הבאת ביכורים היא תיקון על חטא עץ הדעת של אדה"ר שמייה לאכול מעה"ד ולא המתין, וזהו שאמרו במצות ביכורים שאדם היורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה ונפשו מחמדת לאוכלה ותבערת תאותו תוקד בקרבו אז יכרוך עליה גמי, ביאורו שיחסום בעד תאותו ויסגור בעדה, ומחמת זה נקט תאנה דייקא משום דקסבר עץ שאכל אדם הראשון תאנה היתה [ברכות

אלא בתגין. והנה מכיון שהגר אינו יכול לקרוא כדתן [בכורים פ"א ד'] הגר מביא ואינו קורא, לכך חסר התגין שורש אחיזתו וז"ש ושמת בטנ"א דייקא.

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם. פירש"י אין לך אלא כהן שבימיך כמו שהוא. והקשו המפרשים פשיטא דלא ילך אלא אל הכהן שבימיו. והרמב"ן הקשה עוד דבשלמא לגבי שופט שייר לומר אין לך אלא שופט שבימיך יפתח בדורו כשמואל בדורו וצריך אתה לשמוע לו, אבל מה ענין זה לכהן. והנה בתרגו"י פ"י ותיעלון לות כהנא די יהוי ממני לכהן רב ביומא האינן ע"כ, ותמהו עליו המפרשים דמה ענין כהן גדול אצל ביכורים, ובפ"י יונתן כתב דיליף מה' דהכהן משמע הכהן גדול, ותמוה דהא בכל מקום כתיב כן כגון ביום טהרתו והובא אל הכהן, אטו מצותו בכה"ג אתמהא.

ויש לבאר בפשיטות דאין כונתו לכהן גדול אלא לכהן שיהיה צדיק וכו', והיינו כהן רב, והטעם דאעפ"י שבצדקה אין בודקין וכן במתנות כהונה אין נפ"מ לאיזה כהן נותן ומקיים מצותו בכל גוונא, אבל הכא שכל ענין הבאת הבכורים הוא כביכול מתנה והודאה להקב"ה על העבר ובה לקבל ברכתו של הכהן על העתיד בודאי יתיר לתת לכהן צדיק, ואעפ"י שאינו צדיק אלא לפי ערך בני דורו מ"מ אין לך אלא כהן שבימיך, וז"ש כהן רב ביומא האינן, פ"י שבימים אלו הוא נחשב לרב וצדיק, וז"ש ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים פ"י שהוא צדיק בדורו.

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם. פירש"י ז"ל אין לך אלא כהן שבימיך כמו שהוא. והקשו ע"ז דפשיטא דאין לו אלא כהן שבימיו. וי"ל דהנה המביא ביכורים צריך להתוודות, והמתוודה לא יוכל לפרש מעשיו אלא בפני מי שחי בימיו ובזמנו בן דורו המכיר את הנסיגות של אותו הזמן, לאפוקי זקן מדור קודם וז"ש אין לך אלא כהן שבימיך כמו שהוא, פ"י כמו אותו המתוודה, לפניו יוכל לגלות את לבו ולא בפני מי שאינו מעורב עם הבריות ואינו מכיר את בני דורו.

הגדתי היום לד' אלקיך וגו'. צ"ב איך אומר הגדתי בלשון עבר והלא עדיין לא אמר מאומה אלא אח"כ כמו"ש וענית ואמרת. והנה רש"י פירש ואמרת אליו שאיך כפוי טובה, וצ"ב היכן נרמז בדבריו שאינו כפוי טובה. וי"ל הכונה דהנה עצם ביאתו מביתו ממרחק לירושלים וסלו על כתפו להביא ביכורים לבית המקדש בטרחה יתירה ובעסק גדול הוי הוכחה שאינו כפוי טובה ומרגיש בלבו חובה לבא ולהודות לפני ד' אלקיו. וז"ש ובאת אל הכהן וגו' ואמרת אליו הגדתי היום וכו', פ"י בזה שבאתי כבר הגדתי דברי, ומה הם דבריו, ע"ז אמרו חז"ל שאיני כפוי טובה פ"י הוא הדבר שהגיד בעצם ביאתו.

וגם נתתיו וכו' ככל מצותך אשר צויתני. פ"י נתינת מתנת עניים ג"כ צריכה כונה לשם שמים ולא רק מחמת רחמנות, וזהו ככל מצותיך אשר צויתני.

נודע שבנסתר שבהן המה דברי ברכה ונחמה. וז"ש תכלה שנה וקללותיה כלומר מבקשים אנו מה"ת שיתן לנו רק את הברכות בגלוי ולא את הקללות שעוטפות את הברכות, תכלית הקללות המכסות על הברכות ותחל שנה וברכותיה שנוכח לראות רק את הברכות שבשנה הבאה עלינו לטובה.

עו"ל עפ"מ"ש מרן השפת אמת [מכתבים] באיגרת ששיגר לזוגתו הרבנית בעת שהחלימה ממחלתה הקשה ועדיין שהתה מחוץ לביתה וז"ל, הרי את היום אדם אחר, למרות שיש לך יסורים מכל הצדדים, עליך להיות בשמחה במה שנטהרת הרבה, את היום נפש יקרה ושפלה, קבלי על עצמך לכשיעזור ה"ת וישלח לך רפו"ש ושיהיה לך כל טוב, 'תמשיכי להיות נפש שפלה כמו עכשיו', וזה כבר יביא לכל המעשים הטובים. עכ"ל. ועפ"י"ז יש לומר הכוונה דאע"פ שתכלה שנה וקללותיה אבל תחל שנה וברכותיה היינו שתשאר בנו הנפש שפלה שבאה לנו ע"י הקללה, וזהו ברכה בפני עצמה. עו"ל דקללה הכוונה על הקללה הראשונה שנתקללה האדמה בעבור חטא עה"ד, ועי"ז באים כל מיני פורענות במשך השנה, וע"ז אנו מבקשים תכלה שנה וקללותיה.

ושמת בטנא. בבעה"ט כתב רמז דשיעור ביכורים א' מששים, טנ"א גימ' ס'. והקשה החת"ס דא"כ הול"ל ושמת בכלי, כל"י עולה ג"כ ס'. ויש ליישב דנרמז יותר בתיבת טנ"א שהוא נ"ט א', פ"י אחד מששים נלקח לביכורים ונשאר נ"ט והיינו טנ"א.

ושמת בטנא. מאי שנא הכא שכתב טנא דייקא ולא כלי או סל, ועיי' בעה"ט רמז דשיעור ביכורים א' מששים, טנ"א גימ' ס'. וי"ל עוד דנודע שיש בתורה ד' חלקים והם טנת"א טעמים נקודות תגין אותיות, ומרן דו"ז כתב בספרו אור מלא טנ"א נוס' טעמים נקודות אותיות עיי"ש. והנה בתיבת טנ"א חסר תגין, וי"ל דמבואר בכתבי האר"י ז"ל [הובא בשמו בס' עמודיה שבעה עמוד הרביעי אות כ"ו] דכל ישראל יש להם שורש בתורה כדאמרו חז"ל ישראל נוס' יש ש'שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, אבל הגרים הנוספים על ישראל אינן אחוזין באותיות התורה

השקיפה ממעון קדשך מן השמים וגו'. למה הזכיר כאן דוקא את הרקיע ששמו מעון שהוא אחד מן ז' רקיעים כדאמרין בגמ' [חגיגה יב:], וי"ל כיון שאמר עשיתי ככל אשר צויתני פירש"י שמחתי ושימחתי, הרי שהגיע עד רקיע מעון שהוא אתר השמחה כמו"ש בברכת זימון שהשמחה במעונו, וכתב הרב אבודרהם [ברכות אירוסין פמ"א] דהטעם שמברכין במעונו ולא במכונו או בזבולו, משום שבעה רקיעים הם וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות, ומפרש שם מעון שבו כיתות של מלאכי השרת אומרות שירה לפני המקום והשירה היא השמחה לפני המקום לפיכך אומרים שהשמחה במעונו ע"כ, וז"ש השקיפה ממעון קדשך.

ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה. וב'רוך את'ה בש'דה כל אות שנית נוס' שב"ת ע"ש קבלת שבת הנקרא חקל תפוחין קדישין, וז"ש וברוך אתה בשדה כי שבת היא מקור הברכה.

והותרך ה' לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי ארמתך על הארמה וגו'. י"ל והותרך לשון יתרון ושבח כלומר מכל אלו הארבעה תקבל שבח ויתרון, מפרי בטנך הם בניך שתלמדם תורה וממילא תלמד אתה מהם כי אמרו חז"ל ומתלמידי יותר מכולם [תענית ז.]. ובפרי בהמתך גם מהם יש ללמוד ע"ד שאמרו בגמ' [עירובין ק:] מאי דכתיב מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמונו [איוב לה יא], מלפנו מבהמות זו פרידה שכורעת ומשתנת מים, ומעוף השמים יחכמונו זה תרגול שמפייס ואחר כך בועל, אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרגול וכו', ובפרי אדמתך, פירות ארץ ישראל מחכימין ומקדשין, עי' מ"ש הב"ח או"ח סימן ר"ח [ד"ה וכתב עוד וי"א ונאכל] באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה, והרב יעב"ץ בספר מור וקציעה [או"ח ר"ח] כתב שפירות א"י מחכימין, על האדמה ודאי שכן אמרו בגמ' [ב"ב קנח:] אוריא דארץ ישראל מחכים.

והיה אם לא תשמע וכו' ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך. בגמ' מגילה [א:] תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבמשנה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה. הדבר תמוה, לכאורה כשאומר אדם תכלה שנה וקללותיה יש בדבריו כעין טרונא כביכול כלפי שמיא כמי שאומר שהשנה היוצאת היתה שנה מקוללת, וכן מה שתיקנו כזאת לשנים הבאות שיכלו קללות השנה וח"ו לומר כן.

וי"ל הכונה, הנה בלתי שום ספק דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, גם מה שנראה לעין בשר כקללה סוף דבר יתגלה שגם זו לטובה ואין דבר רע יורד מן השמים, רק שבתחילה היה נראה כקללה משום מרעין בישין דתליא ביה, וכן הדבר בתוכחה הכתובה בתורה אעפ"י שפשטות הכתובים הם קללות אבל כבר

כסא דברכתא
נשגד קמיה מעלת כבוד

כ"ק אדמו"ר שליט"א
לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדו חביבו
הרב אברהם פנחס זינגער שליט"א
במזל טוב ובשעמו"מ

מצלאין אנן קמי שמיא שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן
בישראל ולרעות רב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח לאורך ימים
ושנים טובות מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
עדי נוכח לשמוע קול מבשר
בביאת נואל צדק במהרה בימינו אכי"ר

המאחלים בלב ונפש
הנבאים מתפללי ביהמ"ד
אברכי הכוללים